

Nr 31.

Ankom till riksdagens kansli den 19 mars 1935 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion angående åtgärder mot användande av automatapparater för handel med sötsaker och dylikt.

I en inom andra kammaren väckt, till lagutskott hänvisad motion, nr 129, vilken behandlats av första lagutskottet, har herr *Hansson* i Vännäsby anhållit, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t hemställa om sådana författningsändringar, som antingen förhindra eller ock försvåra bruket av automatapparater för handel med sötsaker och dylikt därhän, att de ej längre i någon nämnvärd grad fresta till oärlighet.

Handeln med automatapparater synes icke särskilt ha uppmärksammats i lagstiftningen. Några bestämmelser, som uteslutande avse sådan handel, ha sålunda icke meddelats. Ej heller har handeln med automatapparater uttryckligen undantagits från tillämplighetsområdet för de regler som gälla handeln i allmänhet. Av den nu ifrågakommande handelns natur följer emellertid att icke alla bestämmelser som gälla handeln i allmänhet bli tillämpliga å densamma. Lagen den 30 maj 1919 om begränsning av tiden för idkande av handel och viss annan rörelse (butikstängningslagen) stadgar, som bekant, att handel i allmänhet får äga rum allenast under viss närmare angiven tid av dygnet. Enligt 15 § skall detta emellertid ej gälla, bland annat, försäljning av matvaror, läskedrycker, blommor eller dylikt, där försäljningen sker utomhus och allenast i mindre omfattning. På grund av detta undantag lär automathandeln med dylika varor kunna obehindrat äga rum även å andra tider än de som eljest äro medgivna. Utskottet vill även erinra om vissa bestämmelser i ordningsstadgan för rikets städer den 24 mars 1868. Enligt § 1 i denna stadga ha stadsfullmäktige att bestämma, vilka torg, hamnar och dylika ställen i staden som skola vara upplåtna till allmänna försäljningsplatser. I § 2 första stycket av stadgan föreskrives, att å gator eller andra allmänna platser än de i § 1 omförmälda må icke, utan magistratens tillstånd, försäljning bedrivas från stånd, bord eller dylikt, eller så att den på stället framgående rörelsen därigenom hindras eller uppehålls. Sistnämnda bestämmelse synes tillämplig även å handel med automatapparater. Emellertid lär denna handel icke sällan kunna anordnas på ett sådant sätt att det icke blir erforderligt att inhämta magistratens tillstånd. Vad i ordningsstadgan är föreskrivet om stad kan, enligt § 30 i stadgan, efter särskilt beslut av vederbörande länsstyrelse komma att gälla även för vissa samhällen å landsbygden.

I motionen anføres i huvudsak följande: Automater för handel med sötsaker och dylikt hade tidigare endast varit uppsatta i städer men återfunnes numera

så gott som överallt på landsbygden. Automatapparaternas konstruktion erbjöde i regel icke några oöverstigliga hinder för den, som ville olovligt bruka dem. Placeringen av automaterna vore även understundom sådan, att den nästan inbjöde till oärlighet. Barn och ungdom fölle också i stor utsträckning för frestelsen att föröva tillgrepp ur automater och leddes därigenom in på brottets bana. De varor, som tillhandahölles i automaterna, stode i allmänhet att köpa i varje butik eller i de numera tätt belägna kioskerna. Varorna vore också i regel av sådan art att de icke kunde betecknas som nödvändighetsvaror. Allmänhetens behov av dylika automatapparater måste därför utan tvekan betecknas såsom alltför ringa för att motivera tillvaron av en så farlig och ständigt källa till frestelse för barn och ungdom.

Utskottet. Bruket att uppsätta automatapparater med frukt, choklad eller dylikt är som bekant numera allmänt utbrett och handeln med dessa apparater torde representera ett mycket betydande värde. Den lärer även i en viss utsträckning ha ett verkligt behov att fylla.

Å andra sidan kan väl icke bestridas att automaterna kunna locka ungdom att olovligt tillgripa de varor som i apparaterna hållas till salu. Det torde dock knappast med fog kunna påstås att automaterna skulle innebära en så stark frestelse till oärlighet att samhället har anledning att på den grund ingripa mot förevarande form av handel. Möjligen kunde myndigheterna medges större befogenheter i fråga om rätten att pröva var automat må uppsättas. Nu berörda spörsmål sammanhänger emellertid bland annat med frågan om införande av bättre möjligheter att ordna den handel som bedrives från kiosk. Automatapparaterna uppsättas nämligen mången gång av handlarna i direkt syfte att söka uppehålla konkurrensen med kioskhandeln.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att förevarande motion icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 19 mars 1935.

På första lagutskottets vägnar:

A. ÅKERMAN.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar *Åkerman*, *Anderson* i Hägelåkra, *Klefbeck*, *Svenson* i Eskhult*, *Löfgren**, *Norling**, *Velander* och *von Mühlenfels**;

från andra kammaren: herrar *Lindqvist*, *Ryberg*, *Sjögren**, *Olsson* i Rimforsa* och *Olsson* i Mellerud, fröken *Wellin* samt herrar *Johnsson* i Kalmar och *Larsson**.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.